

Obsah

	Předmluva	1
	Úvod	3
1	Historie mobility na vozíku	5
2	Význam a důležitost vhodného vozíku pro uživatele	7
3	Stoj versus sed	11
3.1	Stoj v rovině sagitální	11
3.2	Stoj v rovině frontální	11
3.3	Co se děje s posturou, když si stojící člověk sedá?.....	12
3.4	Proč se pánev překlápí dozadu? K jakým biomechanickým procesům dochází?.....	13
3.4.1	Balanční mechanismus.....	13
3.4.2	Působení gravitace.....	13
3.4.3	Biomechanika pánve	13
3.4.4	Svaly – hamstringy	14
3.4.5	Stupeň aktivity.....	14
3.4.6	Věk	14
3.5	Optimální poloha sedu	15
4	Obecné cíle sezení ve vozíku	17
4.1	Význam postavení pánve u sedícího člověka.....	17
4.2	Patologické postavení pánve	18
4.2.1	Retroflexe pánve	18
4.2.2	Anteflexe pánve.....	20
4.2.3	Obliquita pánve.....	22
4.2.4	Rotace pánve.....	23
4.2.5	Kombinace patologického postavení pánve.....	24
5	Zhodnocení potřeb uživatele vozíku	27
5.1	Anamnéza.....	27
5.1.1	Plány a představy uživatele vozíku	27
5.1.2	Příčina usednutí do vozíku	28
5.1.3	Znalost přidružených onemocnění, kterými uživatel vozíku trpí	28
5.1.4	Prostředí, ve kterém člověk žije	29
5.1.5	Potřeba jiných přídatných technologií	29

5.1.6	Zkušenosti s předchozím vozíkem	29
5.1.7	Zdravotní informace.....	30
5.2	Klinické vyšetření.....	30
5.2.1	Vyšetření v sedu ve vozíku	30
5.2.2	Vyšetření vleže na lehátku.....	33
5.2.3	Vyšetření v sedu na lehátku s DKK z lehátka.....	35
6	Typy vozíků	39
6.1	Mechanické vozíky.....	40
6.1.1	Mechanické vozíky speciální	42
6.1.2	Mechanické vozíky dětské.....	44
6.2	Elektrické vozíky	45
6.2.1	Elektrické vozíky hrazené částečně či nehrazené z fondu zdravotní pojišťovny.....	48
6.2.2	Elektrické vozíky pro děti	49
6.3	Příslušenství k vozíkům	50
6.4	Zdravotní kočárky.....	51
6.5	Vozíky sportovní	52
6.6	Skútry.....	53
7	Sedací polštáře	57
7.1	Tolerance sedu	58
7.2	Funkce posturální	58
7.3	Funkce antidekubitní, ochrana kůže, redistribuce tlakových sil po sedacím polštáři	58
7.3.1	Aby sedací polštář mohl dobře ochránit zatížené tkáně, měl by mít následující charakteristiky	59
7.3.2	Potah sedacího polštáře	59
7.4	Zanoření hrbolů sedacích kostí a působení tlaku.....	59
7.4.1	Pěna a gel (gel-elastomer pevnosti Haribo medvídků)	60
7.4.2	Vzduch, viskózní roztoky (hydrokoloid, silikonový gel)	60
7.5	Typy sedacích polštářů.....	61
7.5.1	Typy sedacích polštářů podle složení.....	61
7.5.2	Typy sedacích polštářů podle tvarování.....	62
7.6	Údržba sedacích polštářů.....	63
8	Jak vybrat vhodný vozík pro pacienta – řešíme první vozík	67
8.1	Co vše potřebujeme vědět?	69
8.2	Vyšetření uživatele	70
8.3	Jednotlivé kroky při výběru vozíku	70
8.3.1	Opora pánve	71
8.3.2	Opora nohou a plosek.....	75
8.3.3	Opora trupu a paží	76

8.3.4	Přídavné opory	80
8.3.5	Orientace sedu v prostoru – náklon a záklon.....	82
8.4	Zaměření vozíku	83
8.5	Kdo se za optimálních podmínek podílí na výběru vozíku pro jeho uživatele	83
9	Parametry vozíku – jak ovlivňují sed uživatele	87
9.1	Šířka sedáku	88
9.2	Hloubka sedáku.....	88
9.3	Zádová opěrka – výška	89
9.4	Zádová opěrka – různé typy.....	90
9.5	Opora dolních končetin	91
9.5.1	Úhel zavěšení stupačky.....	91
9.5.2	Výška stupátka	92
9.5.3	Typy stupaček.....	93
9.5.4	Typy stupátek.....	93
9.6	Bočnice a područky	95
9.7	Hnací kola	96
9.8	Poháněcí obruč.....	97
9.9	Chrániče drátů zadních kol	98
9.10	Výplety hnacích kol	98
9.11	Pneumatiky	99
9.12	Přední kolečka neboli kolečka hnaná	99
9.13	Úhly sedu	100
9.14	Orientace sedu v prostoru.....	102
10	Úprava existujícího vozíku	107
10.1	Konkrétní možnosti řešení některých technických problémů.....	108
10.1.1	Opora pánve a dolních končetin.....	108
10.1.2	Opora trupu a paží	109
10.1.3	Úprava či výměna sedacího polštáře.....	109
10.2	Příčina, nebo symptom?.....	110
10.2.1	Příklad některých možných technických (vnějších) příčin nevhodného nastavení vozíku, které mohou vést k retroflexi pánve sedícího klienta	110
10.2.2	Příklady některých medicínských (vnitřních) příčin retroflexe pánve, na které musíme reagovat vhodným nastavením vozíku	111
10.2.3	Dalším příkladem jsou úvahy při řešení obliquity pánve	112
11	Ovládání mechanického vozíku	117
11.1	Ovládání vozíku oběma pažemi	117
11.2	Ovládání vozíku jednou paží	119

11.3	Ovládání vozíku za pomoci odrážení dolními končetinami.....	119
11.4	Odrážení se jednou dolní končetinou a jednou, obvykle stejnostrannou, horní končetinou.....	119
12	Pressure mapping system	123
12.1	Způsoby využití tlakové mapy v medicíně	123
12.2	Systémy měření rozložení tlaku.....	123
12.3	Princip tlakových map.....	124
12.4	Zobrazení rozložení tlaku	124
12.5	Proč monitorujeme?.....	126
12.6	Popis výsledků tlakové mapy	126
12.7	Rizika hodnocení výsledků PMS.....	127
12.8	Údržba tlakové mapy	129
12.9	Kazuistika.....	129
13	Prevence komplikací, které je možno řešit sezením ve vozíku	133
13.1	Dekubity	133
13.1.1	Příčiny vzniku.....	135
13.1.2	Vnitřní dekulubity.....	139
13.1.3	Existující dekulubitus	140
13.2	Bolest	140
13.2.1	Bolest nociceptivní, muskuloskeletální	141
13.2.2	Bolest viscerální.....	142
13.3	Patologie postury	143
13.4	Redukce hustoty kostní tkáně, osteoporóza	144
13.5	Heterotopické paraartikulární osifikace (HPO)	145
13.6	Flebotrombóza hlubokého žilního systému, embolizace plicní	145
13.7	Pády z vozíku	146
13.8	Popáleniny.....	147
14	Specifika sezení ve vozíku u jednotlivých diagnóz	151
14.1	Specifika sezení ve vozíku u dětí.....	151
14.2	Specifika sezení ve vozíku u dospělých pacientů.....	157
14.2.1	Léze míšní	157
14.2.2	Roztroušená skleróza mozkomíšní.....	158
14.2.3	Cévní příhoda mozková	158
14.2.4	Kraniocerebrální trauma	159
14.2.5	Amputace dolní končetiny, mobilita ve vozíku.....	159
14.2.6	Svalová dystrofie	160
14.2.7	Morbus Bechtěrev.....	161
14.2.8	Porucha artikulace kyčelních kloubů	161
14.3	Pacienti seniorského věku.....	162

15	Stárnutí na vozíku.....	165
15.1	Při stárnutí obecně dochází ke změnám organismu.....	165
15.2	Změny u lidí s mobilitou na vozíku	166
16	Komunikace s dodavatelem vozíku a zdravotními pojišťovnami..	169
16.1	Komunikace s dodavatelem vozíku	169
16.2	Komunikace se zdravotními pojišťovnami	170
17	Úhrada vozíku	173

Závěr	175
--------------------	------------

Seznam zkratk.....	177
---------------------------	------------

Souhrn.....	180
--------------------	------------

Summary	181
----------------------	------------

Rejstřík.....	183
----------------------	------------

V životě člověka jsou chvíle, kdy se setkáváme s výzevami, které nás nutí přemýšlet o našem životě a o tom, jak bychom si ho mohli zlepšit. Jednou z takových výzev je stárnutí na vozíku. Tato kniha je výsledkem spolupráce s mými pacienty/klienty, které vznikla proto, abych sdílela své letné teoretické i praktické zkušenosti v oblasti problematiky sezení ve vozíku se všemi souvisejícími. Nejen s těmi, které jsem na mnoha kurzech v průběhu let učila, ale hlavně s těmi, kteří s lidmi s mobilitou na vozíku pracují a dosud neměli možnost získat podrobnější informace v této oblasti. A také je určena všem, kteří na vozíku sedí nebo sedět budou, aby mohli načerpat poznání, které jim umožní se lépe a kvalitněji rozhodovat při výběru vozíku.